

معاونت پژوهش و برنامه ریزی
۱۴۰۱

بررسی سند تحول دولت مردمی و

تاثیر آن بر صنعت برق

سندیکای صنعت برق ایران

Iran Electrical Industry Syndicate

شهریور ۱۴۰۱

بخش اول: کلیات

کلیات از سه فصل تشکیل شده است: فصل اول با عنوان «تعاریف و اختصارات» به تبیین مفاهیم اصلی سند تحول می پردازد. در فصل دوم با عنوان «روش شناسی و فرایند تدوین»، مبانی محتوایی و فرایند تدوین سند تحول تبیین میشود. در فصل سوم با عنوان «چرخشهای تحول آفرین کلان»، فهرست مهمترین تغییرات در جهت گیری های کلان دولت، با هدف جاری نمودن تحول، ارائه میگردد.

تعاریف و اختصارات

بخشهای پیشران: بخشهای تخصصی که دارای نقش پیش برندگی برای سایر بخش ها می باشند.

موضوعات فرابخشی: موضوعاتی که ضمن پشتیبانی از پیشران ها، نقش کانونی را در تقویت زیست بوم پیشرفت کشور ایفا میکنند.

اقدامات کوتاه مدت: آن دسته از اقداماتی که نتایج اجرای آنها تا پایان سال ۱۴۰۱ مورد انتظار است.

اقدامات میان مدت: آن دسته از اقداماتی که نتایج اجرای آنها تا پایان سال ۱۴۰۲ مورد انتظار است.

اقدامات بلندمدت: آن دسته از اقداماتی که نتایج اجرای آنها تا پایان دولت سیزدهم مورد انتظار است.

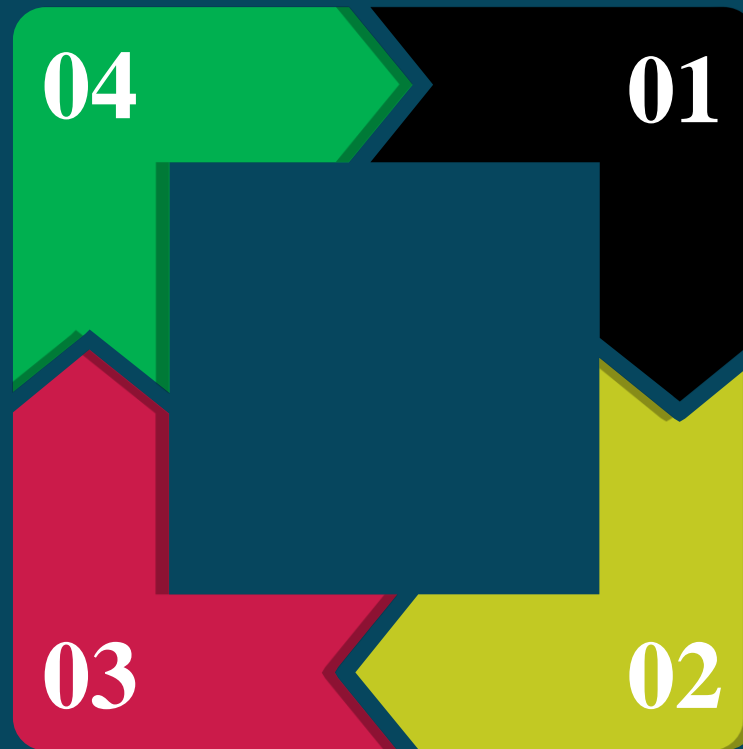
روش شناسی و فرایند تدوین

مرحله چهارم- تدوین نظام راهبری و پایش

جلسات هماندیشی باشماري از نخبگان و صاحبانظران و مدیران ارشد دولت و تحلیل سازوکارهای موجود دولت برای راهبری و پایش اسناد فعلی تعیین سازوکارهای راهبری، پیگیری مستمر، بازخورد و ارتقا یسند بااستفاده از نتایج مطالعات تطبیقی و نظرات صاحبانظران باتجربه حوزه و دانشگاه

مرحله سوم- تدوین برنامه تحول بخش های پیشران و موضوعات فرابخشی

گام ۱- شناسایی مهمترین نشانگرهای وضعیت مطلوب
گام ۲- تعیین چالشها
گام ۳- شناسایی عوامل اصلی بروز چالشها
گام ۴- تدوین چرخش های تحول آفرین
گام ۵- انتخاب عوامل خُرده سیستم ها
گام ۶- تدوین راهبردها
گام ۷- تدوین اقدامات
گام ۸- نگاشت نهادی و تعیین زمانبندی اجرا

مرحله اول- تدوین مبانی محتوایی اندیشه تحولی دولت مردمی

گام ۱- تحلیل محتوای الزامات اسناد بالادستی و بیانات حضرت امام خمینی(ره) و رهبر معظم انقلاب اسلامی
گام ۲- تعیین محورهای جهت ساز برنامه دولت
گام ۳- تدوین چرخشهای تحول آفرین کلان

مرحله دوم- شناسایی بخشها و موضوعات اولویت دار

گام ۱- شناسایی چالشهای بحران ساز
گام ۲- شناسایی فرصت های جهش آفرین
گام ۳- تعیین بخشهای پیشران
گام ۴- تعیین موضوعات فرابخشی
گام ۵- تعیین اولویت های اساسی

بخشهای پیشران و موضوعات فرابخشی

:

–بخشهای پیشران:

انرژی، دریا، مسکن و شهرسازی، معدن و صنایع معدنی، کشاورزی، ساخت داخل، فناوری و اقتصاد دانش بنیان، سلامت، پشتیبانی دفاعی، بانوان، خانواده و فرزندآوری، صنایع فرهنگی، ورزش و گردشگری.

–موضوعات فرابخشی:

آموزش و پرورش، مهارت و اشتغال، علم و آموزش عالی، سبک زندگی و رفتار اجتماعی، مشارکت اجتماعی، ایثار و ایثارگران، محیط کسب و کار، بودجه، نظام بانکی، فقر و تأمین اجتماعی، مالیات، بیمه، بازار سرمایه، رمزارزها، ارز و تجارت خارجی، خصوصی سازی، محیط زیست و آب، مهاجرت، نظام اداری، فناوری اطلاعات و ارتباطات، حقوقی، اطلاعات و سیاست خارجی

چرخش های تحول آفرین کلان

به نگرش تحولی و جهشی در الگوی
حکمرانی دولت

از نگرش خطی و تدریجی

به میدان داری مردم در اقامه عدل

از دولت محوری صرف در عدالت گستری

به شناسایی و حذف بسترهای فسادزا

از اکتفا به مقابله با مفسدین

به میدان داری آحاد مردم در اداره کشور

از مشتری پنداری مردم در نگاه دولت

به دولت ارزش آفرین، تسهیلگر، تنظیمگر و
تضمین کننده خدمات و منافع عمومی

از دولت متصدی، ارائه کننده و تولیدکننده خدمات

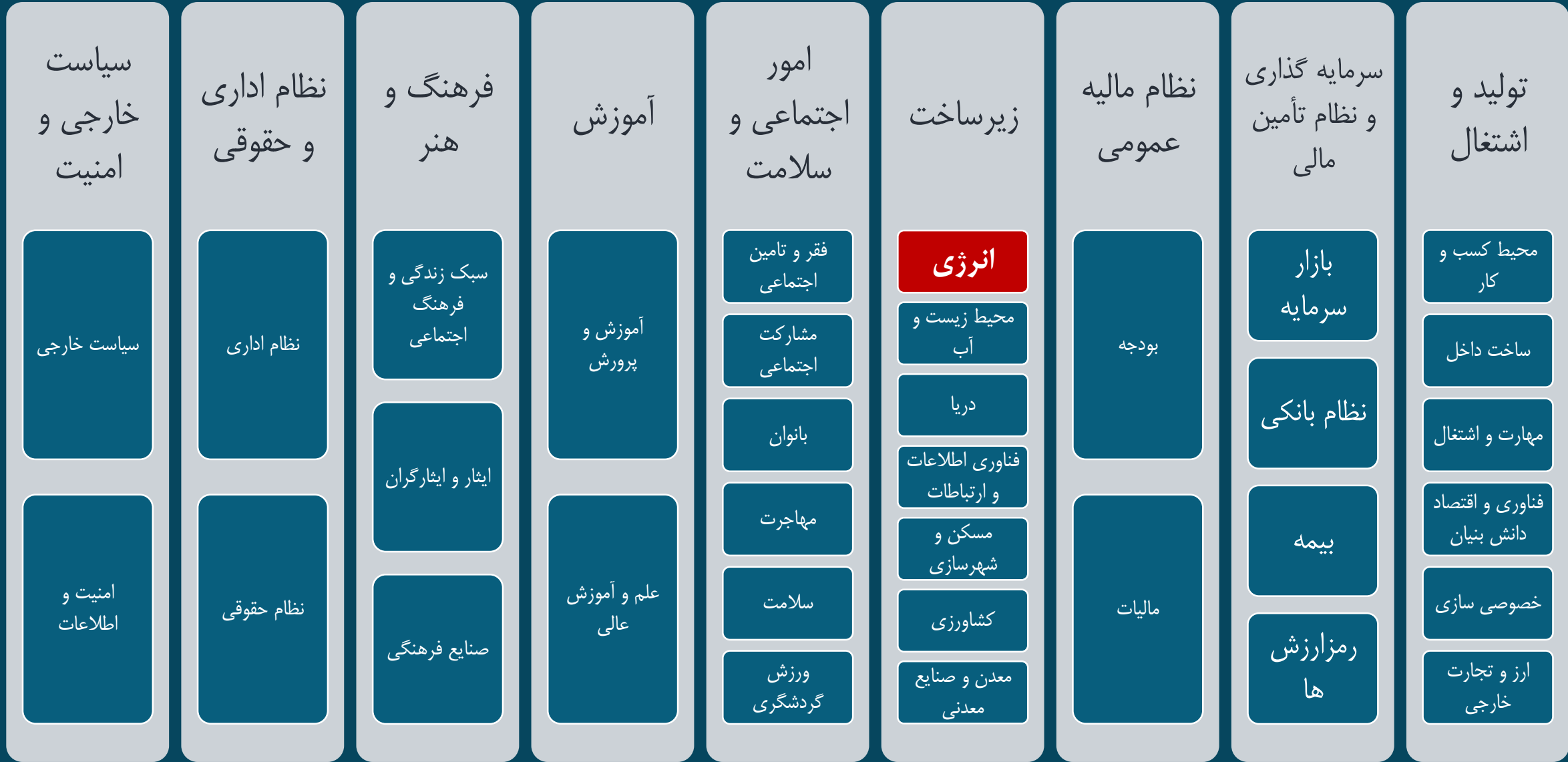
به مسؤولیت سپاری و مشارکت گروه های
نخبگانی و نهادهای مردمی در حل مسائل
محلی و ملی

از تصمیم گیری متمرکز متکی صرف بر توان
کارشناسی دولت

بخش دوم: برنامه تحول بخش های پیشران و موضوعات فرابخشی

در این بخش، سند تحول در قالب ۹ فصل و ۳۷ مبحث تبیین میشود

در این بخش، سند تحول در قالب ۹ فصل و ۳۷ مبحث تبیین می شود

نشانگرهای وضعیت مطلوب بخش انرژی

افزایش توان تولید نفت خام و میعانات گازی

افزایش توان تولید گاز سبک

افزایش ظرفیت نامی نصب شده تولید برق

افزایش بهره وری تولید برق

افزایش ظرفیت تولید انرژی های غیرفسیلی

ارتقای شاخص حکمرانی مطلوب در نفت و گاز

کاهش شدت مصرف انرژی

افزایش ظرفیت پالایش نفت خام و میعانات گازی

ارتقای کیفیت فرآورده های نفتی تولیدی

افزایش ظرفیت تولید محصولات پتروشیمی

افزایش کارایی در بازار انرژی

از بخشی نگری در ساختار
حکمرانی و مدیریت حوزه
انرژی به یکپارچگی و جامع
نگری

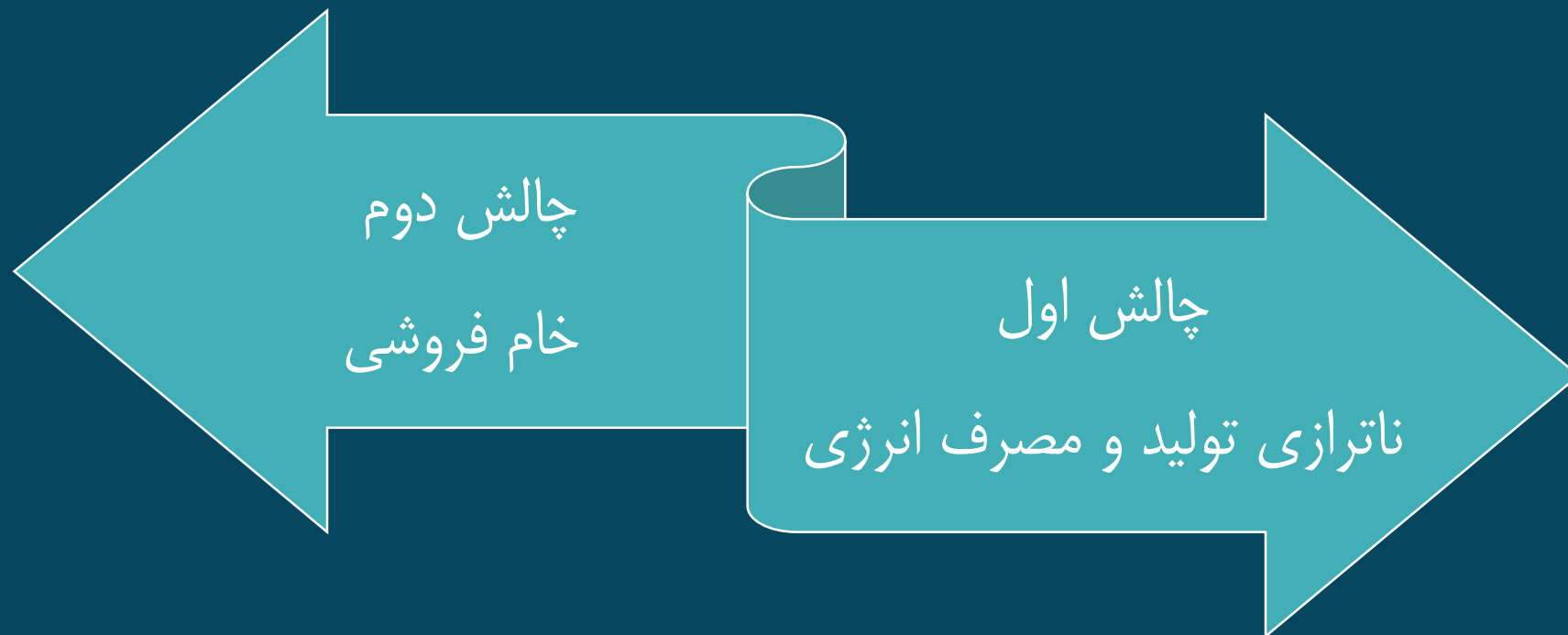
از عرضه محوری در تأمین
انرژی کشور به مدیریت
مصرف و کاهش شدت
مصرف انرژی

چرخشهای
تحول
آفرین حوزه
انرژی

از تک منبعی به تنوع
بخشی سبد تأمین منابع
انرژی کشور

از سوخت پنداری منابع
انرژی به سرمایه انگاری و
تکمیل زنجیره های ارزش

چالش های تحول حوزه انرژی

چالش اول ناترازی تولید و مصرف انرژی

عوامل اثر گذار بر چالش اول (ناترازی تولید و مصرف انرژی)

رشد شدید مصرف انرژی در
زمان اوج مصرف

05

01

توسعه نامتناسب ظرفیتهای
تولید و انتقال انرژی

04

02

تلفات زیاد انرژی در زنجیره
تولید، تبدیل، انتقال، توزیع و
مصرف

نگاه بخشی به مدیریت حوزه
انرژی و تعارض منافع نهادی

03

ناپایداری سبد تأمین انرژی

راهبردهای رفع عامل توسعه نامتناسب ظرفیتهای تولید و انتقال انرژی در چالش ناترازی تولید و مصرف انرژی

توسعه نیروگاه های حرارتی با بهره
وری بالا و زیرساخت شبکه برق

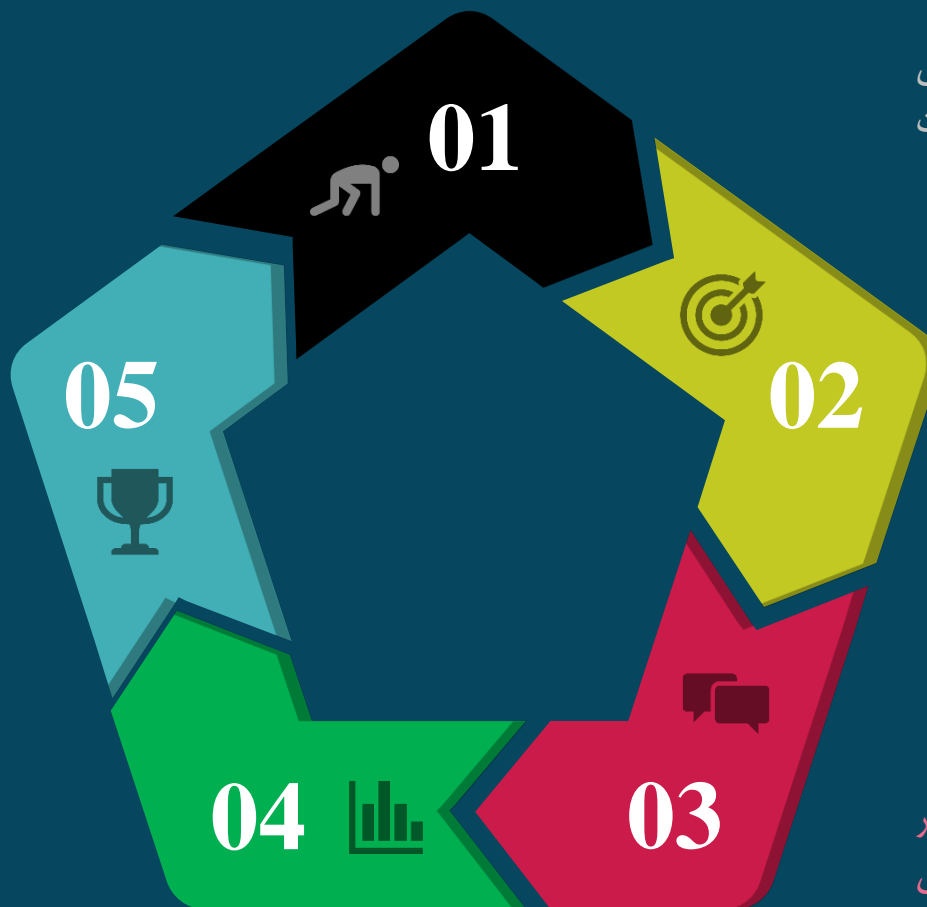
نگهداشت و افزایش ظرفیت
تولید گاز و نفت

اصلاح نظام تأمین مالی
افزایش تولید و بهره وری
انرژی

راهبردهای رفع عامل توسعه
نامتناسب ظرفیتهای تولید و
انتقال انرژی

اقدامات پیشنهادی برای توسعه نیروگاه های حرارتی با بهره وری بالا و زیرساخت شبکه برق

۵. تکمیل ۵۰۰۰ مگاوات سیکل بخار نیروگاه های موجود، احداث ۱۰ هزار مگاوات نیروگاه حرارتی با بهره وری بالا با اولویت تأمین برق صنایع و شهرک های صنعتی از طریق مولدهای تولید همزمان برق، حرارت، سرما و آب شیرین و برنامه ریزی برای احداث حداقل هزار مگاوات نیروگاه زغال سوز با رعایت الزامات زیست محیطی، با سرمایه گذاری صنایع بزرگ و سازمان شهرک های صنعتی، بازار آتی گواهی صرفه جویی، دولت و سرمایه گذاری های خرد مردمی طبق اختیارات بند(پ) ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید، بند (ب) ماده ۴۴ قانون برنامه ششم توسعه و ماده یک قانون حمایت از صنعت برق

۱. افزایش قدرت عملی نیروگاههای حرارتی حداقل به میزان ۲ هزار مگاوات با حل مشکلات فنی موجود

۲. تسریع در اجرای ۴ هزار مگاوات طرح های متوقف، معطل یا با پیشرفت کند و ارتقای توان نیروگاهی، با رفع تعارضات بین دستگاهی و پرداخت مطالبات باقیمانده

۳. تسریع در اجرای ۲۲۰۰ کیلومتر خط و ۵ هزار مگاوات آمپر پست انتقال و فوق توزیع طرح های متوقف، معطل یا با پیشرفت کند

۴. احداث حداقل ۱۵ هزار کیلومتر خط و ۲۵ هزار مگا وات آمپر پست انتقال و فوق توزیع برق و برنامه ریزی جهت احداث شبکه های فوق فشار قوی

اقدامات پیشنهادی برای اصلاح نظام تأمین مالی افزایش تولید و بهره‌وری انرژی

تنوع بخشی به روشهای تأمین مالی

تنوع بخشی به روش های تأمین مالی از طریق فروش نفت خام و میعانات گازی، از مسیر مذاکرات راهبردی با کشورهای همسو و استفاده از ظرفیت های بازار سرمایه برای تأمین مالی طرح های نفت و گاز

بازار گواهی صرفه جویی

راه اندازی بازار گواهی صرفه جویی برای حمایت از تأمین مالی کسب و کارهای خدمات بهره‌وری انرژی براساس ظرفیت بند (الف) ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور

تشکیل صندوق تولید و بهره‌وری انرژی

با مأموریت تأمین مالی هزینه های سرمایه ای طرحها در طول زنجیره تولید تا مصرف، با اولویت توسعه نیروگاه ها و طرح های ذخیره سازی گاز و برق با تجمیع درآمدهای حاصل از اجرای طرح عادلانه سازی مرحله ای و تدریجی یارانه حامل های انرژی، اجرای طرح گواهی ظرفیت و صرفه جویی انرژی و سایر حمایت های دولتی و رعایت ملاحظات بازگشت تمامی منافع حاصل از درآمدهای سرمایه ای، در طول عمر پروژه، به صندوق در طرح های توسعه نیروگاهی و بازگشت منافع حاصل از سرمایه گذاری در سایر طرح ها متناسب با نرخ بازگشت سرمایه طرح، با پیشنهاد قوانین لازم

راهبردها و اقدامات رفع عامل تلفات زیاد انرژی در زنجیره تولید، تبدیل، انتقال، توزیع و مصرف در چالش ناترازی تولید و مصرف انرژی

اقدامات

توسعه خودکارسازی، هوشمندسازی و پایش برخط شبکه انتقال و توزیع و مشترکان نهایی برق، گاز، نفت و فرآورده های نفتی به منظور جلوگیری از اتلاف و مصارف غیرمجاز

بازنگری استاندارد تجهیزات انرژی بر، به منظور تعیین بازده قابل قبول انرژی و الزام به رعایت آن در تجهیزات داخلی و وارداتی

راهبردها

اصلاح نظام تعرفه گذاری و پایش مصرف در کل زنجیره تولید تا مصرف انرژی

افزایش بهره وری زنجیره انرژی مبتنی بر فناوری و بازنگری مقررات و استانداردهای فنی

راهبردهای رفع عامل تلفات زیاد انرژی در زنجیره تولید، تبدیل، انتقال، توزیع و مصرف

راهبردها و اقدامات رفع عامل ناپایداری سبد تأمین انرژی در چالش ناترازی تولید و مصرف انرژی

راهبردهای رفع ناپایداری سبد تأمین انرژی

تنوع بخشی به سبد انرژی کشور

احداث حداقل ۵ هزارمگاوات نیروگاه تجدیدپذیر جدید (به جز برقآبی) با تکیه بر استفاده حداکثری از توان داخلی وبومی سازی کل زنجیره با اولویت مزارع بادی و تولید پراکنده خورشیدی

تسریع در روند تکمیل فازهای دو و سه نیروگاه اتمی بوشهرو ایجاد زیرساخت های موردنیاز مدیریت سوخت مصرف شده آن با استفاده از ظرفیت ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید

تسریع در روند تکمیل نیروگاه های برقآبی با رعایت ملاحظات آمایش سرزمین

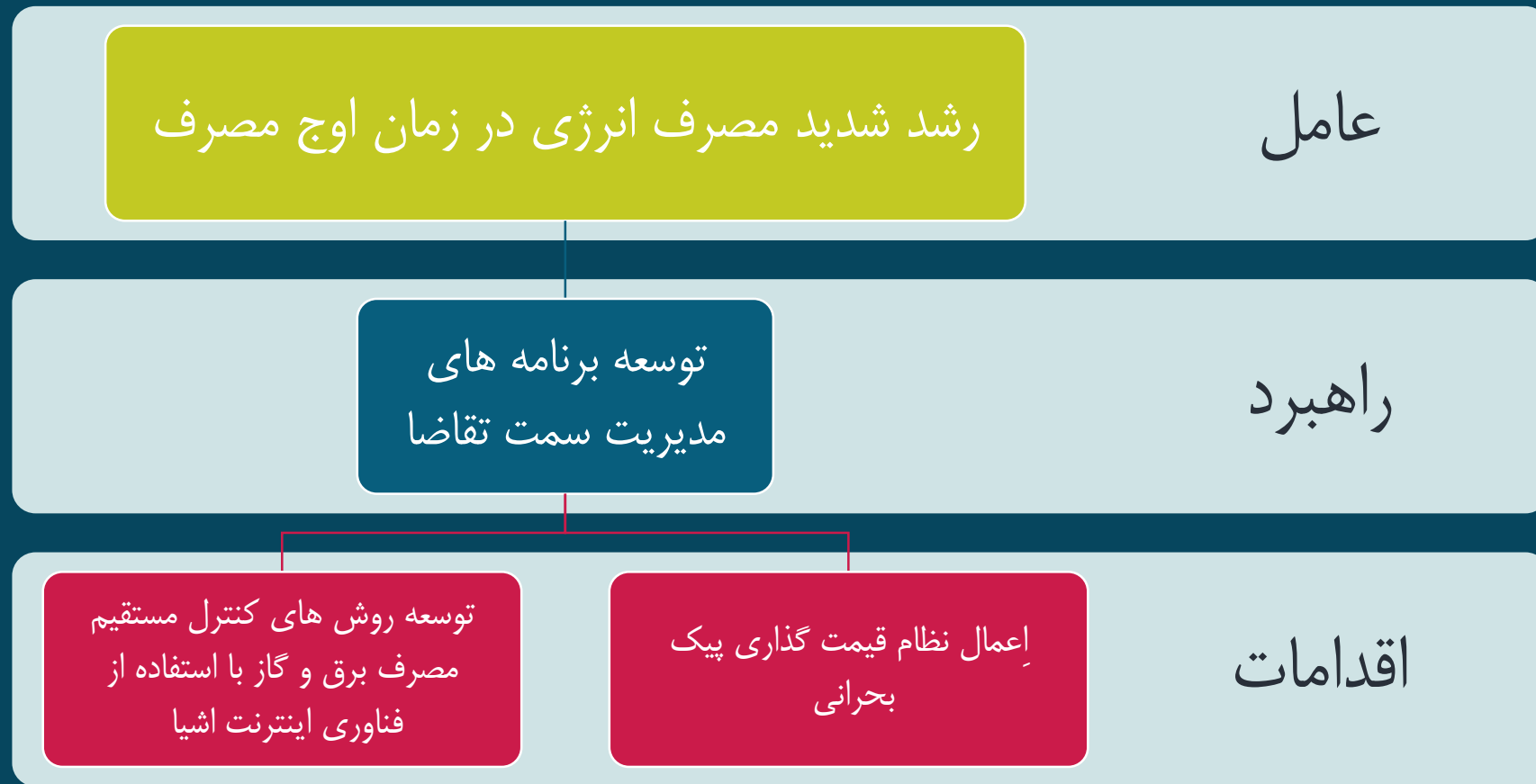
پایداری منابع تأمین گاز و برق

حفظ و توسعه بازارهای گازی موجود و فعال سازی دیپلماسی منطقه ای

افزایش ظرفیت مخازن طبیعی ذخیره سازی گاز طبیعی و طرح های ذخیره سازی برق با رعایت ملاحظات اقتصادی و اولویت سرمایه گذاری شرکت های نیازمند گاز و برق در زمان اوج مصرف

بازنگری طرح های جدید انرژی رسانی (گاز/برق) بر اساس مطالعات یکپارچه نحوه تأمین انرژی مناطق مختلف کشور، طبق اصول آمایش سرزمین و دسترسی به منابع انرژی

راهبردها و اقدامات رفع عامل رشد شدید مصرف انرژی در زمان اوج مصرف در چالش ناترازی تولید و مصرف انرژی

راهبردها و اقدامات رفع عامل نگاه بخشی به مدیریت حوزه انرژی و تعارض منافع نهادی در چالش ناترازی تولید و مصرف انرژی

نگاه بخشی به مدیریت حوزه انرژی و تعارض منافع نهادی

راهبردها

اِعمال مدیریت یکپارچه

اصلاح ساختارهای صف و ستاد

اقدامات

اِعمال حاکمیت شرکتی در شرکت های دولتی برق با اصلاح اساسنامه از طریق پیشنهاد قوانین لازم

اصلاح روابط مالی دولت با شرکت های نیروگاهی بر اساس قیمت منطقی خوراک و محصول

اصلاح روابط مالی دولت با شرکت های تابعه نیرو بر اساس عملکرد

ایجاد نظام های تنظیم گری مستقل دولتی به منظور تعمیق رقابت و تسهیل صادرات و واردات و حفاظت از منافع ذینفعان

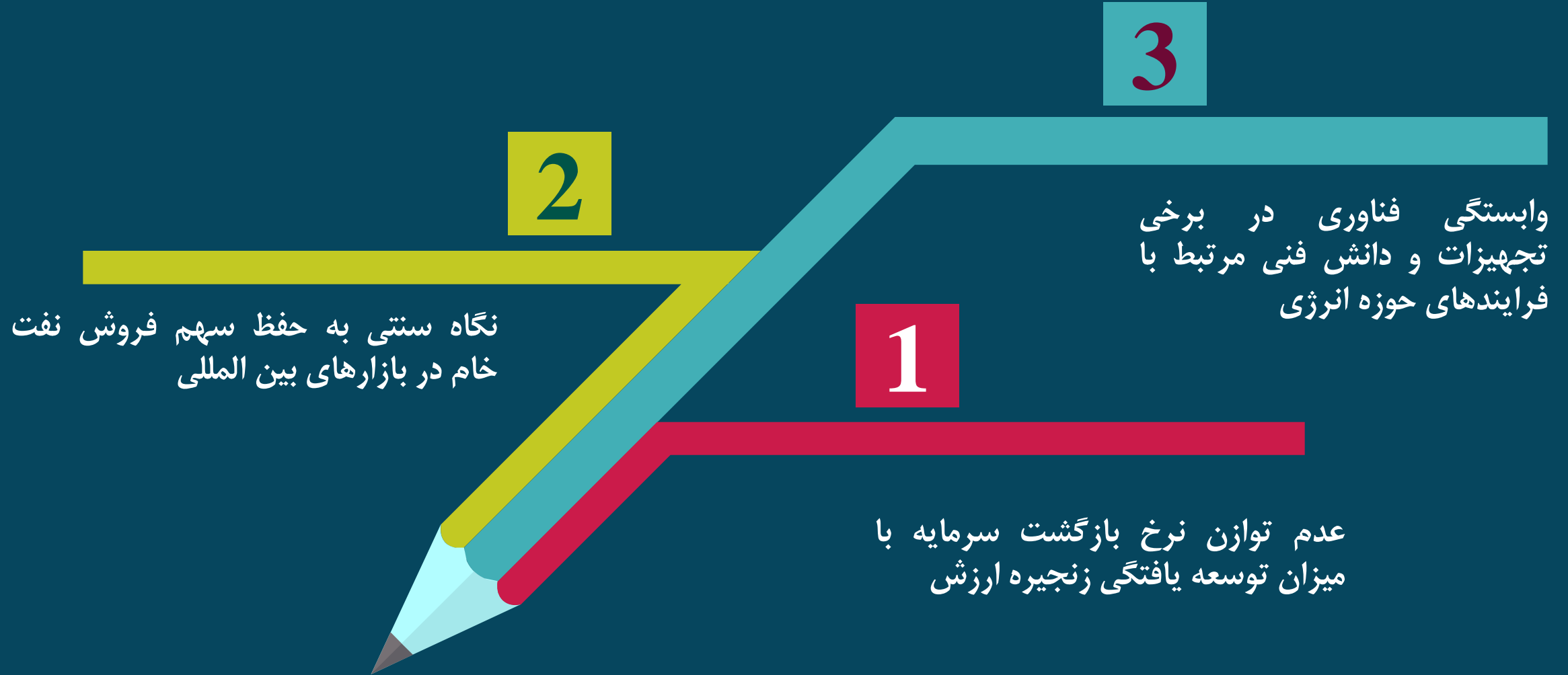
اصلاح ساختار حکمرانی انرژی با انتقال وظایف تنظیم گری به نهادهای تنظیم گر مستقل تخصصی دولتی با رعایت اصول مدیریت تعارض منافع ووظایف تصدی گری به خارج از وزارت خانه در قالب پیشنهاد قانون جامع انرژی کشور

ارتقای اثربخشی شورای عالی انرژی با اصلاح ساختار، اعضا و جایگاه دبیرخانه واعطای اختیارات کافی و پیگیری افزایش بهره وری و کاهش شدت مصرف انرژی

چالش دوم خام فروشی

عوامل اثر گذار بر چالش خام فروشی

راهبردها و اقدامات رفع عامل وابستگی فناوری در برخی تجهیزات و دانش فنی مرتبط با فرایندهای حوزه انرژی در چالش خام فروشی

وابستگی فناوری در برخی تجهیزات و دانش فنی مرتبط با فرایندهای حوزه انرژی

بومی سازی فناوری های موردنیاز و رفع گلوگاه ها

ایجاد زیست بوم نوآوری و فناوری انرژی و افزایش نقش شرکتهای دانش بنیان در حل چالش های صنعت انرژی با استقرار و روزآمد کردن نظام استاندارد ملی به همراه ایجاد نهادهای صدور گواهی کیفیت کالا، خدمات و دانش فنی در حوزه انرژی و افزایش سهم و عمق ساخت داخل تجهیزات و خدمات پرمصرف طبق الزامات قانون حمایت از شرکتهای و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوریها و اختراعات و قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی

آینده نگاری فناوری به منظور رصد و دیده بانی فناوری های نوظهور، تحلیل روندها و اثرات آن بر حوزههای انرژی، بررسی فاصله با رقبای منطقه ای و جهانی و اتخاذ سیاست ها و راهبردهایی برای کاهش فاصله فناورانه با توسعه زیرساختها و فناوری های مرتبط

تعیین اولویت های فناورانه صنعت انرژی با الگوگیری از رویکردها و تجارب موفق داخلی و بین المللی در انتقال و توسعه فناوری

سندیکای صنعت برق ایران

www.ieis.ir

info@ieis.ir